

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.II.37.443/2020/6.

A tanács tagjai: Tóth Kincső a tanács elnöke
. Bögös Fruzsina előadó bíró
. Szilas Judit bíró

A felperes: Felperes
(cím)

A felperes képviselője: Hangyál Edit egyéni ügyvéd
(cím)

I. rendű alperes: Budapest Főváros Kormányhivatala
(cím)

I. rendű alperes képviselője: Horváth Zsombor kamarai jogi előadó

II. rendű alperes: II.rendű alperes
(cím)

II. rendű alperes képviselője: Sipos Ügyvédi Iroda
. Sipos Balázs Tihamér
(cím)

A per tárgya: kisajátítási ügy

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: a II. rendű alperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: övárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
105.K.30.317/2019/25. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria

- a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 105.K.30.317/2019/25. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, és az I. rendű alperes 2018. június 15. napján kelt BP/1008/00192-7/2018. számú határozatát a kisajátítási kártalanítás összegére vonatkozó részében megsemmisíti és e körben az I. rendű alperest új eljárás lefolytatására kötelezi;
- kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 50.000 (ötvenezer) forint elsőfokú perköltséget.

A felperes és a II. rendű alperes a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

A 30.000 (harmincezer) forint kereseti és a 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes tulajdonában állt a Budapest **hrszt.1.** hrsz.-ú, ... művelési ágú ingatlan (a továbbiakban: perbeli ingatlan), amelynek területe a Rákos-Hatvan vonalszakasz építésén belül a Rákos-Gödöllő vonalszakasz rekonstrukciójával érintett. A beruházás nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű közlekedési infrastruktúra beruházásnak minősül az egyes közlekedésfejlesztési projektekkel összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről szóló 345/2012. (XII. 6.) Korm. rendelet 1/a. melléklet 2.4. pontja értelmében. A II. rendű alperes kérelmére az I. rendű alperes - az ingatlanra 2016. szeptember 29-én készült szakértői vélemény aktualizálása, illetve szükség szerinti átdolgozása céljából - **K.T.** igazságügyi ingatlan értékbecslőt rendelte ki. A II. rendű alperes a 2017. szeptember 6-án kelt előzetes ingatlanforgalmi értékbecslés alapján vételi ajánlattal kereste meg a felperest, aki a vételi ajánlatot nem fogadta el. A II. rendű alperes kérelmére az I. rendű alperes a kisajátítási eljárást megindította.
- [2] Az I. rendű alperes 2018. június 15-én kelt, BP-1008/00192-7/2018. számú határozatával a perbeli ingatlan ... m² területéből ... m² területet a magyar állam javára közlekedési infrastruktúra fejlesztése közérdekű célra kisajátított. Egyben kötelezte a II. rendű alperest, hogy a határozat jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül ... Ft kártalanítási összeget a felperes részére fizessen meg, továbbá elrendelte a Budapest **hrszt.1.** hrsz. alatti ... m² alapterületű ingatlannak a **hrszt.2.** hrsz. alatti ... m² és a **hrszt.3.** hrsz. alatti ... m² alapterületű ingatlanokra történő megosztását a K-... ttsz-ú kisajátítási változási vázrajz alapján. A megosztást követően a **hrszt.2.**-os hrsz. alatti, ... m² terület a magyar állam tulajdonába, a **hrszt.3.**-es hrsz. alatti, ... m² terület az **E. Kft.** ... m², valamint ... m² területre vonatkozó vezetékjogának fenntartásával a felperes tulajdonába került (I. határozat). Az I. rendű alperes továbbá a II. rendű alperest, mint kérelmezőt megillető vagyonekezelői jog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése iránti kérelmet elutasította (II. határozat).

A kereseti kérelem és az alperesi védíratok

- [3] A felperes keresetében az alperes határozatának megváltoztatását és részére többletkártalanítás és annak késedelmi kamatának megállapítását kérte.
- [4] Az alperesek védíratukban a felperes keresetének elutasítását kérték.

Az elsőfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével az I. rendű alperes 2018. június 15-én kelt BP/1008/00192-7/2018. számú egybefoglalt döntése I. határozatát megsemmisítette és e körben az I. rendű alperest új eljárásra kötelezte.
- [6] A Kúria Kfv.III.37.013/2012/11. számú döntése alapján kiemelte, hogy a kisajátítási eljárás tárgyát képező ingatlan valóságos forgalmi értékének meghatározása során nélkülözhetetlen a termőföld művelési ágának, a földminősítés szempontjainak, továbbá az ingatlan jövedelmezősége szempontjainak vizsgálata, mivel a perbeli ingatlan a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Ttv.) hatálya alá tartozik. Megállapította, hogy a szakértő szakvéleménye hiányos, a felhasznált szerződések az ingatlan művelési ágára vonatkozó adatokat rögzítenek, azonban a Ttv. hatálya alá eső, termőföldnek minősülő ingatlan vonatkozásában nem tartalmazza teljes körűen a Kstv. 9. § (3) bekezdésében foglalt további törvényi szempontokat (földminősítés, ingatlan jövedelmezősége szempontjának vizsgálata). A kisajátítási szakértő szakvéleményében

rögzített ugyan korrekciós szempontokat (telek mérete, telek földrajzi elhelyezkedése, telek közművel való ellátottsága, hasznosíthatósága, övezeti besorolása), de azok a termőföldnek nem minősülő ingatlan forgalmi értékének vizsgálata körében általában figyelembe vett szempontok. A termőföldre vonatkozó sajátosságok abból nem állapíthatóak meg, és így nem képezheték a szakértői bizonyítás tárgyát.

- [7] Vizsgálta a kisajátítási szakértő kompetenciáját az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Szaktv.) 5. § (1) és (4) bekezdései és az igazságügyi szakértői szakterületekről, valamint az azokhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről szóló 9/2006. (II. 27.) IM. rendelet 2. §-a alapján. A Kúria Kfv.II.38.069/2017/8. számú ügyben hozott döntésére utalva megállapította, hogy a kisajátítási eljárásban eljáró **K.T.** igazságügyi ingatlan értékbecslő nem rendelkezik szakértői kompetenciával termőföld ingatlanok értékelésére, ezért megállapította, hogy a kisajátítási szakvélemény, amelyre az I. rendű alperes a kisajátítási határozatát alapította, kompetencia hiányában készült. Rámutatott arra, hogy az értékelés módszereinek, az összehasonlító adatok alkalmasságának megállapítása szakértői kompetenciába tartozó kérdés, kompetencia hiányában készült kisajátítási szakvélemény pedig a kisajátítási határozat alapjául nem fogadható el, ezért az ilyen szakvéleményre alapított kisajátítási határozat megalapozatlan és törvényt sértő.
- [8] A jogszabálysértő kisajátítási szakértői véleményt az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatású eljárási szabályszegésnek tekintette, figyelemmel a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 89. § (1) bekezdés b) pontjára. A megismételt eljárásra előírta, hogy az I. rendű alperesnek termőföld értékelésére kompetenciával bíró szakértőt kell kirendelnie, akinek a visszamaradó terület értékvesztésének vizsgálatát is el kell végzeni. Ítéletében végül rámutatott arra, hogy a Kp. a közigazgatási perben is lehetővé teszi a bizonyítást, a közigazgatási perbeli bizonyítás terjedelme kapcsán azonban kimondható, hogy a bíróságnak nem feladata nagy terjedelmű bizonyítás lefolytatása, hiszen az a közigazgatási szerv elsődleges feladata. Egy esetleges nagy terjedelmű bizonyítás különösen akkor jelenthet problémát, ha a tényállás, vagy annak meghatározó eleme a lefolytatott bizonyítás eredményeképpen alapjaiban megváltozik vagy előreláthatóan megváltozna. Az ilyen módon megváltozott tényállás - tekintettel a hatalmi ágak megosztásának elvére és a közigazgatási hatáskör elvonás tilalmára - minden esetben maga után kell vonja a közigazgatási döntés megsemmisítését és a közigazgatási szerv megismételt eljárásra kötelezését abban az esetben is, ha egyébként a bíróság az adott ügyben megváltoztatási jogkört gyakorolhatna.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [9] A jogerős ítélet ellen a II. rendű alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. Azt állította, hogy az elsőfokú ítélet sérti a Kp. 85. § (1) bekezdését.
- [10] A Kp. 89. § (1) bekezdés a) és b) pontjaira, továbbá a Kp. 92. § (1) bekezdésére hivatkozva kiemelte, hogy a megsemmisítés a legsúlyosabb jogsértések ex tunc megsemmisítését teszi lehetővé, amelyeket a törvény taxatíve meg is jelöl. Emellett az ítélet megváltoztatását (mint a keresetnek való helyt adásnak egy másik formáját) a Kp. 90. §-a generálisan lehetővé teszi. Érvelése szerint a megsemmisítés négy feltételéből egyik sem alkalmazható a perbeli esetre. A Kp. 92. § (1) bekezdés első fordulataival kapcsolatban utalt az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 123. §-a szerinti semmisségi okokra, és kifejtette, hogy a perbeli határozat egyik semmisségi oknak megfeleltethető hibában sem szenved, az elsőfokú bíróság sem állapított meg ilyet. A Kp. 92. § (1) bekezdés második fordulata a jogszabályban meghatározott érvénytelenségi okra és súlyos alaki hibára utal, amely szintén nem áll fenn a perbeli esetben.

- [11] Hangsúlyozta, hogy a Kp. 92. § b) pontja kimondja, hogy megsemmisítésnek akkor van helye, ha a megelőző eljárás lényeges szabályainak megszegésével okozott jogsérelem a perben nem orvosolható. Kifejtette, hogy a jelen közigazgatási per kizárólagos tárgya a kártalanítás mértéke, annak összecszerúsége volt. Az eljáró bíróság álláspontjával egyezően elismerte, hogy a kompetenciával nem rendelkező szakértő szakvéleményére a döntés nem alapítható, azonban ez érvelése szerint egyértelműen a kártalanítás összecszerúségére vonatkozik. A kisajátítás jogalapjának alátámasztására a II. rendű alperes építési engedélyeket, kisajátítási terveket, egyéb tervdokumentációkat csatolt, amelyek alapján a kisajátítás jogalapja egyértelműen fennáll és a felperes azt nem is vitatta. Erre figyelemmel nem helytálló az a megállapítás, hogy az eljárás szabályainak megszegése, azaz, hogy kompetencia nélküli szakértő került kirendelésre, a bíróság által nem orvosolható.
- [12] Idézte a Kp. 80. § (1) és (4) bekezdéseit, és kifejtette, hogy a Kp. kizárólag azt mondja ki, hogy a megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő alkalmazását követően ugyanazon szakkérdés vonatkozásában magánszakértő vagy más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazásának nincs helye, vagyis a bíróságnak lett volna lehetősége új szakértő kirendelésére. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 315. § (1) bekezdésére utalva kiemelte, hogy a felperes keresetlevelében indítványozta szakértő kirendelését, így téves az az álláspont, hogy a jogsértés a perben ne lenne orvosolható és mindenképp a határozat megsemmisítésére legyen szükség.
- [13] Végül utalt arra, hogy a Kp. 92. § (1) bekezdés c) pontja a perbeli esetben szintén nem állt fenn. Hangsúlyozta, hogy a felperes keresete nem megsemmisítésre, hanem a döntés megváltoztatására irányult, a törvény erejénél fogva történő megsemmisítésnek pedig a perbeli esetben nem volt helye. A Kp. 85. § (1) bekezdésére hivatkozva előadta, hogy figyelemmel arra, hogy a felperes a határozat megsemmisítését nem kérte, és a kisajátítás jogalapja nem volt kétséges, az első fokon eljáró bíróság nem terjesztkedhetett volna túl a kereseti kérelmen azzal, hogy a teljes határozatot megsemmisíti, és az I. rendű alperest új eljárás lefolytatására utasítja. Hivatkozott az EBH2006.1467. számú legfelsőbb bírósági döntésre, és kiemelte, hogy a Kp. szabályrendszerét, struktúráját figyelembe véve, amennyiben kisebb reformációval, így akár új szakértő kirendelésével orvosolható a jogsértés, a megsemmisítésnek nincs helye.
- [14] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében az elsőfokú ítélet hatályban tartását kérte. Álláspontja szerint az I. rendű alperesi határozatot meg kellett semmisíteni a Kp. 92. § (1) a) és b) pontjai alapján, mert az I. rendű alperes a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Kstv.) 25-27. § rendelkezéseinek mellőzésével hozta meg határozatát, így az eljáró bíróságnak nem volt jogi lehetősége szakértő kirendelésére, mert azzal az I. rendű alperes hatáskörét vonta volna el. A Kp. 80. § (1) bekezdése alapján a közigazgatási perben elsődlegesen a megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő alkalmazandó, amely azonban a perbeli ügyben nem értelmezhető, mert az I. rendű alperes a Kstv. 25. § (2) bekezdésének alkalmazását mellőzte. Erre figyelemmel megállapítható, hogy a sérelmezett közigazgatási határozatot az I. rendű alperes a megelőző eljárás lényeges szabályainak megszegésével hozta, és az ezzel okozott jogsérelem a perben nem orvosolható, mert a kártalanítás összecszerúsége körében nem történt meg a tényállás tisztázása a megelőző eljárás során. A tényállás tisztázása nem a közigazgatási bíróság hatáskörébe tartozik, ezért a határozat megváltoztatására a bíróságnak nem volt jogi lehetősége. Hangsúlyozta, hogy az I. rendű alperes határozata semmis, amit az eljáró bíróságnak, erre irányuló kereseti kérelem hiányában is, hivatalból kell figyelembe vennie a Kp. 85. § (3) bekezdése alapján.
- [15] Érvelése szerint a kompetencia hiányában készített szakértői vélemény nem minősül szakértői véleménynek, ezért a II. rendű alperes Pp. 315. § (1) bekezdésére történt hivatkozása értelmezhetetlen, ezen jogszabályhely alkalmazásához ugyanis szükséges feltétel a korábbi szakértő által készített aggályos szakvélemény, amely a perbeli esetben nem áll rendelkezésre. Idézte a Kstv. 1. § (1) bekezdését, a 37/B. §-át, 37/C. §-át és 37/D. §-át, és azok alapján kifejtette, hogy a perbeli

esetben egy olyan értébecslés bíróság által kirendelt szakértő szakvéleményeként történt figyelembevételének mellőzését sérelmezi a II. rendű alperes, amely egy olyan eljárásban került beszerzésre, amelyben a felperes ügyfélként nem vett részt, továbbá kompetencia hiányában készült, a II. rendű alperes megrendelése alapján, vagyis nem minősül szakértői véleménynek, mint bizonyítási eszköznek a Pp. szerint. Ezen okok pedig nem teszik lehetővé szakértő kirendelését az eljáró bíróság számára.

[16] Az I. rendű alperes nem nyújtott be a felülvizsgálati eljárásban nyilatkozatot.

A Kúria döntése és jogi indokai

[17] A II. rendű alperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint részben alapos.

[18] A Kúria jelen tanácsa hivatalos tudomással bír arról, hogy a Kúria Kfv.III. tanácsa jelen ügygel megegyező tényállású ügyben már érdemi döntést hozott Kfv.III.37.316/2020/7. számon. E döntésben foglalt érdemi indokolással egyezően a jelen tanács az alábbiak szerint indokolja döntését.

[19] A Kp. 120. § (5) bekezdésére figyelemmel a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.

[20] A Kúria szerint az elsőfokú bíróság lényegében helyesen tárta fel a jogvita szempontjából irányadó tényállást, ám abból - a kereseti kérelmen túlterjeszkedve - tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a határozat teljes körű megsemmisítésének van helye.

[21] A Kp. 85. § (1) bekezdése szerint a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét a kereseti kérelem korlátai között vizsgálja.

[22] A Kp. 86. § (1) bekezdése kimondja, hogy az ítéletben a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemről döntést kell hozni.

[23] A kereseti kérelemhez kötöttség a közigazgatási perben is érvényesül, ami azt jelenti, hogy a bíróság - a hivatalból vizsgálandó esetek kivételével - csak arról a jogsérelemlről dönthet, amelyet a felperes állított. A kereseti kérelem ugyanis nem általában vonatkozik a támadott döntés felülvizsgálatára, hanem annak irányát és kereteit a felperes jelöli ki. Amennyiben a határozatnak egymástól jól elkülöníthető, egymástól függetlenül is, önállóan értelmezhető részei vannak, és a kereset valamennyi határozati részt nem támadja, elkülöníthető részenként jogsérelmet nem jelöl meg, akkor a bíróság döntése a keresettel nem támadott önálló határozati részletre nem terjedhet ki.

[24] Az alperes határozata több egymástól jól elkülöníthető rendelkezést tartalmaz; a kártalanítással kapcsolatos rendelkezések mellett döntött magáról a kisajátításról, az ingatlan használatáról, az ingatlan megosztásáról, és a megosztást követő tulajdoni viszonyok vonzatáról.

[25] A felperes keresetében kizárólag a kártalanítással kapcsolatos rendelkezéseket támadta, a kereseti kérelme kifejezetten a határozat kártalanítási összegről vonatkozó rendelkezésének megváltoztatására irányult. A határozat többi részét még érintőlegesen sem kifogásolta, a kisajátítás elrendelésével, az ingatlan használatával, továbbá a telekmegosztással és annak következményeivel kapcsolatban jogsérelmet még utalás szintjén sem jelölt meg. Ebből következik, hogy a perben csak a kereseti kérelemmel támadott, a kártalanításra vonatkozó határozati részek vizsgálhatók, erről kell döntést hozni, az ítélet ezen nem terjeszkedhet túl. Itt jegyzi meg a Kúria, hogy bármely olyan esetben, amikor a felperes a kisajátítás jogalapját és a kártalanítás összecszerűségét is vitatja keresetében, a bíróságnak először a jogalap kérdésében kell vizsgálnia és közbenső ítéletet hozni (Kfv.III.37.225/2016/11.), illetve ha a felperes kizárólag a kisajátítási kártalanítás összecszerűségét

vitatja, akkor a bíróság nem helyezheti hatályon kívül a teljes közigazgatási határozatot (Kfv.IV.37.246/2011/7. és Kfv.II.39.310/2005/5. számú döntések).

- [26] Az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette ítéletében, hogy a perben arról kellett döntenie, jogszerű-e a kisajátítási határozat a kártalanítási összeg vonatkozásában. Az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a megelőző eljárásban kirendelt és szakvéleményt adó szakértő nem rendelkezett megfelelő kompetenciával a termőföldek forgalmi értékének megállapítására. A kompetencia hiányában készült szakvéleményt ezért az elsőfokú bíróság megalapozatlannak és törvénysértőnek ítélte, amely - az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással járó eljárási szabályszegésként - álláspontja szerint megalapozta a határozat megsemmisítését. E tényből eredő jogkövetkezmények levonása során azonban elkerülte az eljárt bíróság figyelmét, hogy a felperes keresettel nem támadta a határozat további rendelkezéseit, ezért ítéletével a kereseti kérelemben túlterjeszkedve semmisítette meg az alperesi határozatot teljes egészében. A kereseti kérelemhez kötöttség elvének megsértése az ítélet hatályon kívül helyezését megalapozó, az ügy érdemére kiható jogszabálysértésnek minősül, ennyiben alapos a felülvizsgálati kérelem.
- [27] Sem az elsőfokú közigazgatási perben, sem a felülvizsgálati eljárásban nem volt vitatott, hogy az I. rendű alperes a határozat kártalanításra vonatkozó rendelkezéseit a kompetencia hiányában készült szakvéleményre alapította.
- [28] A Kstv. 9. § (1) bekezdése értelmében a kisajátított ingatlan tulajdonosát, a tulajdonjoga elvonásáért teljes, azonnali és feltétlen kártalanítás illeti meg.
- [29] A Kstv. 25. § (2) bekezdése szerint a kisajátítási hatóság - ha a szükséges szakértelemmel nem rendelkezik - a kisajátításra vonatkozó szakvélemény elkészítése céljából az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló törvény szerinti szakértőt rendeli ki.
- [30] A Szaktv. 5. § (1) bekezdése szerint igazságügyi szakértői tevékenység végzését a névjegyzéket vezető hatóság - a névjegyzékbe, meghatározott szakterületre történő felvétel útján - kérelemre annak a természetes személynek engedélyezi, aki a (2) bekezdésben meghatározott feltételeknek megfelel. Ugyanezen szakasz (4) bekezdése kimondja, hogy az igazságügyi szakértő - egyebek mellett - a névjegyzékbe történő felvétellel válik jogosulttá igazságügyi szakértői tevékenység folytatására.
- [31] A Szaktv. rendelkezéseiből jól látható, hogy az igazságügyi szakértő nem jogosult általában mindenféle szakkérdésben véleményt alkotni, igazságügyi szakértői tevékenységet kizárólag a névjegyzékben feltüntetett szakterületen végezhet. A szakértő kompetenciájába nem tartozó szakmai kérdésekben igazságügyi szakértői tevékenységet nem végezhet, a szakértői jogosultságát meghaladó szakkérdésben szakvéleményt nem adhat.
- [32] A Kúria szerint amennyiben az igazságügyi szakértő a névjegyzékben meghatározott szakterületen kívüli szakkérdésben alkot véleményt, akkor az nem csak hogy döntés alapját nem képezheti, hanem szakvéleménynek sem tekinthető. Az igazságügyi szakértő ugyanis csak meghatározott szakterületen jogosult igazságügyi szakértői tevékenységet végezni, a kompetenciáján túli szakterületek tekintetében igazságügyi szakértőnek nem minősül, így véleménye sem szakvélemény. Az általa közöltek olyan álláspontnak minősül, amely nem éri el az Ákr.-ben, a Kp.-ban, illetve a Pp.-ben szabályozott, az igazságügyi szakértő által készített szakvélemény, mint bizonyíték szintjét. Az ilyen irattal kapcsolatban a szakvélemény értékelésére, az aggályos és az egyébként mellőzendő szakvéleményre vonatkozó perrendi szabályok - így különösen a Kp. 80. § (1) bekezdése - nem alkalmazhatók.

- [33] A kisajátításért járó kártalanítási összeget a Kstv. 25. § (2) bekezdése értelmében a kisajátítási hatóságnak - mivel maga nem rendelkezik a szükséges szakértelemmel, - a Szaktv. szerinti szakértő kisajátított ingatlan forgalmi értékére vonatkozó szakvéleménye alapján kell meghatároznia. A közigazgatási hatósági eljárásban olyan szakértő kirendelésére nem került sor, aki a perbeli termőföldek forgalmi értékének megállapítására jogosult lett volna, a kisajátításra vonatkozó határozati rendelkezéseknek így semmilyen szakértői alapja nincs. A szakvélemény hiánya a közigazgatási hatósági eljárás olyan lényeges szabályának megszegésével okozott jogsérelem, amely a perben nem orvosolható. Nem arról van szó ugyanis, hogy az I. rendű alperes által a Szaktv. szabályainak megfelelően kirendelt igazságügyi szakértő készített aggályos, hiányos, homályos, önmagával, illetve az egyéb adatokkal ellentétes, vagy olyan szakvéleményt, amelynek helyességéhez egyébként nyomatékos kétség fér. Ez esetben ugyanis - meghatározott feltételek fennállása mellett - a jogsérelem orvosolható is lehet a perben. Hiányzó szakvélemény esetén azonban magát a szakvéleményt kellene pótolni, vagyis a bíróságnak kellene a szakértőt kirendelni, nem pedig a megelőző eljárásban készült szakvéleményt korrigálni, vagy új szakértőt kirendelni.
- [34] A Kp. 2. § (1) bekezdése értelmében a bíróság feladata, hogy eljárásával a közigazgatási tevékenységgel megvalósított jogsértéssel szemben hatékony jogvédelmet biztosítson. A közigazgatási bíróság tehát egyfajta garanciát jelent a jogszabálysértő közigazgatási döntésekkel szemben, a törvényes rendet elsősorban a jogsértő közigazgatási cselekmény megváltoztatásával állítja helyre. A bíróság azonban nem veheti át teljes egészében a hatóság hatáskörét, nem folytathatja le helyette a közigazgatási hatósági eljárást. A hibás, hiányos bizonyítást korrigálhatja, kiegészítheti, de a Kstv. által kötelezően előírt hiányzó bizonyítékot, a kártalanításra vonatkozó igazságügyi szakértői szakvéleményt a perben - elsőként - nem pótolhatja.
- [35] Nem foghatott helyt ezért a II. rendű alperes azon álláspontja, miszerint a felperes által indítványozott szakértő kirendelésével a jogsértés a perben orvosolható lett volna. A bíróságnak ugyanis nem új szakértőt, hanem a szakértőt kellett volna elsőként kirendelnie.
- [36] A kifejtettekre figyelemmel a Kúria az elsőfokú bíróság ítéltét hatályon kívül helyezte és a Kp. 92. § (1) bekezdés b) pontja alapján az I. rendű alperes határozatát a kisajátítási kártalanítás összegére vonatkozó részében megsemmisítette és e körben az I. rendű alperest új eljárás lefolytatására kötelezte a Kp. 121. § (1) bekezdése alapján.
- [37] A megismételt eljárásban az I. rendű alperesnek a Kstv. 25. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően - a szükséges szakértelemmel rendelkező - igazságügyi szakértőt kell kirendelnie a kártalanításra vonatkozó szakvélemény elkészítése céljából, majd azt követően kell a kártalanításról rendelkeznie. Tekintettel arra, hogy a felperes keresettel nem támadta a határozat kártalanításon kívüli rendelkezéseit, ezért azokat a megismételt eljárásban ismételt vizsgálat tárgyává tenni nem lehet, az egyéb határozati rendelkezések változatlanok.

A döntés elvi tartalma

- [38] *A kereseti kérelemhez kötöttség elve a közigazgatási perben is érvényesül; a keresettel nem támadott, jól elkülöníthető, önálló határozati rendelkezéseket a bíróság nem vizsgálhatja felül.*
- [39] *Ha a közigazgatási szerv a megelőző eljárásban törvény alapján köteles szakértő igénybevételére, és ennek ellenére döntését megfelelő szakértői kompetenciával nem rendelkező szakértő véleményére alapítja, az olyan lényeges, az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértés, amely megalapozza a döntés megsemmisítését. A kompetencia hiányában adott szakértői véleményt úgy kell tekinteni, mintha a közigazgatási szerv szakértő alkalmazására vonatkozó kötelezettségét nem teljesítette*

volna, ezért ez a hiba a közigazgatási perrend szakértői bizonyításra vonatkozó szabályai alapján nem korrigálható, a bíróság nem köteles a hatóság helyett a bizonyítást lefolytatni.

Záró rész

- [40] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.
- [41] A Kúria a Kp. 35. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 83. § (2) bekezdésének megfelelően rendelkezett a felek elsőfokú és a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeik viseléséről, figyelemmel arra, hogy a pernyertesség és a pervesztesség aránya közötti különbség nem jelentős, továbbá, hogy az I. rendű alperesnek a felülvizsgálati eljárásban költsége nem merült fel.
- [42] A kereseti és a felülvizsgálati eljárási illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése értelmében az állam terhén marad.
- [43] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőség a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. november 11.

Dr. Tóth Kincső s.k. a tanács elnöke, Dr. Bögös Fruzsina s.k. előadó bíró, Dr. Szilas Judit s.k. bíró